

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”,
съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

Подбрани въпроси и отговори от проведената разяснителна кампания в страната

Въпрос	Отговор
Как се процедурира ако 75% от членовете на ЧН искат провеждане на заседание на настоятелството, а председателят отказва да се проведе такава?	<p>Законът за народните читалища /ЗНЧ/ не регламентира ред за свикване на заседанията на настоятелството. Единствено в чл. 17, ал.2, т.3 от ЗНЧ е записано, че председателят свиква и ръководи заседанията на настоятелството. Предвид това и на основание разпоредбата на чл. 30, която препраща към Закона за юридическите лица с нестопанска цел /ЗЮЛНСЦ/, следва да се приложи чл. 32, ал.1 от този закон. Доколкото управителният съвет е орган, аналогичен в значителна степен на читалищното настоятелство, може по аналогия да се реши така възникналия казус, съобразно гореспоменатия текст, който гласи, че заседанията на управителния съвет се свикват и ръководят от председателя, освен ако уставът не предвижда друго. Председателят е длъжен да свика заседание на управителния съвет при писмено искане на една трета от членовете му. Ако председателят не свика заседание на управителния съвет в седмичен срок, то може да се свика от всеки един от заинтересуваните членове на управителния съвет. При отсъствие на председателя заседанието се ръководи от определен от управителния съвет негов член.</p> <p>Следователно, всеки един заинтересован член на читалищното настоятелство може да свика негово заседание.</p> <p>В така зададения въпрос не се посочва, за изпълнението на кое от правомощията на читалищното настоятелство по чл. 16, ал.2 от ЗНЧ е необходимо неговото свикване.</p>
Въпрос	Отговор
При невъзможност на председателя на читалището дълго време да изпълнява	В случай, че председателят е в трудовоправни отношения с читалището, следва да се приложи разпоредбата на чл. 325, т.9 от Кодекса на труда /КТ/. В тези случаи трудовият договор между читалището като работодател и председателя като служител се прекратява без нито една от двете страни да дължи предизвестие. Съгласно тази разпоредба невъзможността на служителя

<p>задълженията и отговорностите си като такъв /например по здравословни причини/ как се процедира?</p>	<p>да изпълнява възложената му работа следва да е поради болест, довела до трайно намалена работоспособност, или по здравни противопоказания въз основа на заключение на трудово-експертната лекарска комисия. В този случай прекратяването не се допуска, ако при работодателя има друга работа, подходяща за здравното състояние на служителя и той е съгласен да я заеме. Т.е., ако читалището може да предложи на председателя друга длъжност, която той въпреки влошеното си здравословно състояние може да изпълнява – напр. библиотекар или домакин, трудовото правоотношение не се прекратява, ако той е съгласен да я заеме. Ако пък той не може да изпълнява възложената му работа поради заболяване и работодателят не му осигури друга подходяща работа съобразно предписанието на здравните органи, председателят може да прекрати трудовия си договор едностранно без предизвестие – чл. 327, ал.1, т.1 от КТ. Ако пък председателят откаже да заеме предложената му подходяща работа, на основание чл. 330, ал.2, т.5 от КТ, читалището може да прекрати трудовия договор без предизвестие.</p> <p>Ако председателят не е в трудовоправни отношения с читалището, следва да се приложи разпоредбата на чл.14, ал.1, т.2 – да освободи председателя и да назначи нов.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Кога и къде трябва да публикуват читалищата своя годишен финансов отчет?</p>	<p>Съгласно чл. 26 от ЗНЧ, читалищното настоятелство изготвя годишния отчет за приходите и разходите, който се приема от общото събрание. Отчетът за изразходваните от бюджета средства се представя в общината, на чиято територия се намира читалището. Не се предвижда ред за публикуване на отчета, напр. в интернет страницата на читалището.</p> <p>Чл. 26а, ал.4 и 5 от ЗНЧ пък регламентират, че председателят на читалището представя ежегодно до 31 март пред кмета на общината и общинския съвет доклад за осъществените читалищни дейности в изпълнение на програмата за развитие на читалищната дейност в съответната община и за изразходваните от бюджета средства през предходната година. Докладите на читалищата на територията на една община се обсъждат от общинския съвет на първото открито заседание след 31 март с участието на представителите на народните читалища - вносителите на докладите. Ако председателят не представи доклада, той носи административно-наказателна отговорност по реда на чл. 33 от ЗНЧ.</p> <p>ЗНЧ не предвижда, както други закони, задължение за публикуване на отчетите на читалищата на техните или на интернет страниците на съответните общини.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Има ли право Кметът на общината да оказва влияние при подбора и назначаването</p>	<p>Не, подобна възможност в полза на кмета противоречи на чл. 2 от ЗНЧ, съгласно който народните читалища са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения</p>

на служителите в читалището?	на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание. Читалищата са юридически лица с нестопанска цел – т.е. те представляват самостоятелни правни субекти.
Въпрос	Отговор
Имат ли право общините, след избори и при идване на нов кмет да иска смяната на ръководството на читалището и работещите в него, при условие, че ръководството и работещите са избрани няколко месеца по-рано? Какво предвижда новия закон за защита на общините при тези прояви на общините?	<p>Не, новото общинско ръководство не може да иска смяна на читалищното ръководство и на работещите в читалището. ЗНЧ регламентира начина за избор на органите и ръководството на читалището, както и чл. 8, ал.2, т.5 от ЗНЧ предвижда, че в устава се уреждат органите на управление и контрол, техните правомощия, начина на избирането им, реда за свикването им и за вземане на решения. Така, че редът за избор и освобождаване на органите на едно читалище са определени в ЗНЧ и в устава. Също така, съгласно чл. 17, ал.2, т.6 от ЗНЧ, председателят е този, който сключва и прекратява трудовите договори със служителите съобразно бюджета на читалището и въз основа решение на настоятелството. Следователно, кметът и новият общински съвет не могат да искат прекратяване на трудовите правоотношения на работещите в читалището, чийто работодател е самото читалище, а не общината.</p> <p>Проектът на Закона за изменение и допълнение /ЗИД/ на ЗНЧ не предвижда „механизми“ за защита от общината. Считам, че това не е необходимо, тъй като читалищата са „самоуправляващи се“. Разбира се, кметът и общинският съвет, както и предвижданата в проекта на закон комисия за читалищно дело към съответната община винаги могат да упражняват косвено контрол върху читалището чрез отпускане на субсидията.</p> <p>Според мен механизмът за самостоятелност на читалищата следва да се търси в развиване на техния капацитет и възможности за кандидатстване за получаване на средства по различни вътрешни, европейски и международни програми и проекти, и чрез развиване на допълнителните стопански дейности по чл.3, ал.3 от ЗНЧ. Това ще намали зависимостта на читалищата от отпусканите общински субсидии, които представляват косвен механизъм за намеса на местната власт в тяхното управление, избор на ръководни органи и взимане на решения.</p>
Въпрос	Отговор
Читалището се помещава в апартамент, поради невъзможността на община Х да ни предостави общинска сграда за нуждите на читалището. Водим дългогодишна преписка с общината по този въпрос и във всеки отговор ми се казва, че при появата на такава	Подобно изменение на закона е с цел избягване на произволното създаване и субсидиране от държавата на читалища, които практически не реализират или нямат възможност да реализират целите за задоволяване на потребностите на гражданите, посочени в чл.3, ал.1 от ЗВЧ и не извършват основните дейности по чл.3, ал.2 от ЗНЧ, чрез които се постигат тези цели. В този смисъл е и разпоредбата на § 4 от Преходните и заключителни разпоредби, съгласно която на народните читалища по реда на Закона за държавната собственост и Закона за общинската собственост безвъзмездно се отстъпва право на ползване върху сградите и другите недвижими имоти, предоставени им до влизане в сила на ЗНЧ от държавата и общинските органи за читалищни нужди. Правото на ползване се погасява с прекратяването на читалището. Тази разпоредба урежда заварените от влизането в сила на ЗНЧ /1996 г./случаи, като задължава областните управители и общински съвети да предоставят безвъзмездно право на ползване на читалища, на които вече са предоставени държавни или общински имоти за читалищни

<p>помещение, ще бъдем устроени. Междуременно в новия проектозакон се предвижда член, според който за да получава държавна субсидия едно читалище ,то трябва да има помещение и подходящо оборудване и обзавеждане. Това означава, че в този случай оцеляването на читалището ни е под въпрос. Ако ние от самото Настоятелството намерим подходящо помещение под наем, то може ли да изискаме община X да ни заплаща наема и консумативите за него?</p>	<p>нужди. Срокът на правото на ползване е ограничен със съществуването на читалището.</p> <p>Недопустимо е общината да заплаща наема и консумативите на читалището за свободно наето от него помещение.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Съгласно Чл. 14 т. 5 от ЗНЧ „Общото събрание определя основните насоки за дейността на читалището”. Определя означава ли приема? Може ли на ОС /общо събрание/ да бъде взето решение насоките да се приемат на заседание на ЧН /читалищното настоятелство/ и необходимо ли е това да бъде записано в устава на читалището?</p>	<p>Не. Съгласно чл. 13 от ЗНЧ върховен орган на читалището е общото събрание. То се състои от всички членове на читалището, имащи право на глас. Затова законодателят е предвидил този особено важен въпрос за основните насоки на читалището да се взима от повече от половината от всички присъстващи членове на читалището – чл. 15, ал.4 от ЗНЧ.</p> <p>Подобни правомощия на общото събрание не могат да се възложат на читалищното настоятелство, което е изпълнителен орган на читалището – чл. 16, ал.1, изр. първо от ЗНЧ и съгласно ал.2, т.2 от същия член осигурява изпълнението на решенията на общото събрание. Дори и да се запише в устава, ще противоречи на закона. Ако на основание чл. 14, ал.1, т.1 от ЗНЧ общото събрание измени и допълни устава в този смисъл, това решение може да се атакува с иск пред съответния окръжен съд по седалището на читалището от две трети от членовете на общото събрание на основание чл. 15, ал.5 от ЗНЧ. Прокурорът може да иска отмяна на това решение на основание ал.7 от същия закон.</p>

Въпрос	Отговор
<p>Читалищният секретар, който на практика върши цялата работа на читалището, ще има ли повече права?</p> <p>Какви ще са функциите на читалищния секретар според проектозакона за изменение и допълнение на Закона за народните читалища?</p>	<p>Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за народните читалища (№ 102-01-63 от 30.09.2011 г., 41-вото НС), вписан в регистъра на ХЛ НС на 30.09.2011 г. предвижда изменения в чл. 17а от ЗНЧ, който регламентира статута и правомощията секретаря. Съгласно проектозакона секретарят на читалището се назначава от председателя след решение на настоятелството. Понастоящем той се назначава от настоятелството, което утвърждава и длъжностната му характеристика – чл.16, ал.2, т.5 от ЗНЧ. Също така, измененията предвиждат единствено следните правомощия за секретаря:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. осъществява административно-организационни дейности за изпълнение на решенията на настоятелството; 2. води книга за регистрация на членовете на читалището. <p>Секретарят не може да бъде в роднински връзки с членове на настоятелството и на проверителната комисия по права и по сребрена линия до четвърта степен, както и да бъде съпруг или съпруга на председателя на читалището.</p> <p>В известна степен това води до ограничават и намаляват правомощията на секретаря, а не му се предоставят повече права.</p>
Въпрос	Отговор
<p>В малките общини, в които няма отдел "Култура", читалището в общинския център, може ли да се ползва със статут на общинско?</p>	<p>ЗНЧ, за разлика от други закони в областта на културата като Закона за закрила и развитие на културата /ЗЗРК/, Закона за културното наследство /ЗКН/, Закона за обществените библиотеки /ЗОБ/ не борови с понятия „общински“, „регионален“ „държавен“, съответно „национален“ и „частен“. Това е така, защото за разлика от музеите, библиотеките, културните организации и културните институти, които могат да са държавни, регионални, общински, частни или със смесено участие, тук водещи не са принципите форма на собственост или регионален принцип. Това се определя от същността на народните читалища, които съгласно чл. 2 от ЗНЧ са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание. Читалищата са юридически лица с нестопанска цел. Техните цели и дейности са определени в чл. 3, ал.1 и 2 от ЗНЧ. Читалищата са отделни правни субекти от структурата на общинската администрация, и не могат да изпълняват дейността на несъществуващ отдел „Култура“. Те нямат и не могат да реализират правомощия, които са предоставени на общинската администрация, съгласно Закона за местното самоуправление и местната администрация. Въпросите от местно значение в сферата на културата се решават от гражданите на общината и от избраните от тях органи /общински съвет и кмет/, съгласно предоставената им от закона компетентност – чл.17, ал.1, т.5 от ЗМСМА. Следователно, читалището в общинския център не може да изземва правомощия на кмета и общинския съвет в областта на културата.</p>
Въпрос	Отговор
<p>По чл. 23 (1) от ЗНЧ колко представители на общината</p>	<p>Настоящата редакция на чл. 23, ал.1 от ЗНЧ говори за „представител“. Следователно, достатъчно е да е един. Съгласно проекта на ЗИД на ЗНЧ, думите "комисия с участието на представител на съответната община" се заменят с "комисията по</p>

трябва да присъстват в комисията за разпределение на държавната субсидия?	читалищно дело по чл. 6, ал. 5". Пак според проекта, чл.6, ал.4, т.4 комисията за читалищно дело се създава от кмета като съвещателен орган към общината с участието на представител на общината и на всяко читалище на територията на съответната община. Следователно, отново се предвижда представителят на общината да е само един, а мнозинството от членовете на комисията, която ще разпределя субсидията, да са представители на отделните читалища в общината.
Въпрос	Отговор
При сключване на Договор за отстъпване право на строеж, върху терен, собственост на читалището : •необходимо ли е решение на Общото събрание •легитимен ли е договорът, ако има само решение на настоятелството	ЗНЧ не урежда въпросите относно учредяване на вещно право на строеж върху терен, собственост на читалището. Считам, че въпросите с учредяване на вещни права върху недвижимите имущества на читалищата следва да бъдат изрично уредени в устава, в който на основание чл. 8, ал.2, т.5 следва да се определи в правомощията на кой орган е вземането на тези решения. Ако в устава на съответното читалище е записано, че общото събрание взема решения за учредяване на вещни права върху имоти, собственост на читалището, то тогава компетентният орган, който може да вземе такова решение е общото събрание
Въпрос	Отговор
Голяма част от земите на читалището се оказва, че са необработваеми. През 2010 г. решихме да кандидатстваме по програма за финансиране за залесяване на тия земи, но се оказва, че читалищата не могат да участват. Имаме ли право да ги заменим за обработваеми или да ги продадем и да закушим обработваеми?	Съгласно чл. 24, ал. 1 от ЗНЧ читалищата не могат да отчуждават недвижими вещи и да учредяват ипотека върху тях. Доколкото замяната и продажбата са отчуждителни сделки, читалището не може да продаде или да замени земите си.
Въпрос	Отговор
Сключването на граждански договор за хонорар, приема ли се за наличие на трудово-правно отношение между	Не, гражданският договор е договор по смисъла на Закона за задълженията и договорите и при него лицето дължи определен резултат – например да организира определена проява, да проведе езиков или музикален курс и т.н. Това не е трудово правоотношение по Кодекса на труда и читалището не се явява работодател спрямо лицето, с което е сключило граждански договор.

читалището и лицето ?	
Въпрос	Отговор
Може ли Председателя да съвместява длъжностите: Председател и Секретар?	Невъзможно е съвместяването на двете длъжности. Председателят на читалището е член на настоятелството – чл. 17 ал.1 от ЗНЧ, а настоятелството назначава секретаря – чл. 16, ал.2, т.5 от ЗНЧ. Т.е. не може едно и също лице да участва собствения си избор. Още повече, че съгласно чл. 17а, ал.2 от ЗНЧ, секретарят не може да е в роднински връзки с членовете на настоятелството по права и по сребрена линия до четвърта степен, както и да бъде съпруг/съпруга на председателя на читалището. По аргумент за по-силното основание, от този текст се налага отново изводът, че едно и също лице не може да съвместява двете дейности. Също така, чл. 17а, ал.1, т.4 регламентира, че секретарят представлява читалището заедно и поотделно с председателя. Този законов механизъм е предвиден, в случай, че единият от двамата не може да изпълнява длъжността си /напр. болест или отсъствие/, читалището да бъде надлежно представявано. И на последно място – съгласно чл. 17а, ал.1, т.1 от ЗНЧ секретарят организира изпълнението на решенията на настоятелството, чийто член пък е председателят. Невъзможно е , едно и също лице да участва във взимането на решение, което после само да изпълнява.
Въпрос	Отговор
Има ли конфликт на интереси, ако секретарят на читалището е член на Читалищното настоятелство? Може ли читалищният секретар да е член на настоятелството? Членовете на настоятелството са избираеми, а секретаря е назначаем и е в трудово-правни отношения с тях. В чл.17а от Закона е посочено, че секретаря и председателя представляват заедно и поотделно читалището, но на много места това не се случва.	Считаме, че секретарят не би следвало да бъде член на читалищното настоятелство. Разпоредбата на чл. 17а, ал.1, т.4 означава, че само председателят, или само секретарят може да представлява читалището пред трети лица.

Въпрос	Отговор
<p>Може ли кмета на селото да бъде избран за Председател на читалището и това не е ли конфликт на интереси?</p>	<p>От така зададения въпрос не става ясно дали кметът на селото е кмет на кметство по чл. 46 от Закона за местното самоуправление и местната администрация /ЗМСМА/ или кметски наместник по чл. 46а от същия закон.</p> <p>Правомощията на председателя на читалището са разписани в чл. 17, ал.2 от ЗНЧ. Той е член на настоятелството – чл.17, ал.1 от ЗНЧ.</p> <p>Съгласно чл.3, т.8 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси /ЗПУКИ/ кметът е лице, заемащо публична длъжност. В тази връзка, чл. 9, ал.1 от същия закон регламентира, че лице, заемащо публична длъжност, няма право да се разпорежда с държавно или общинско имущество, да разходва бюджетни или извънбюджетни средства, включително средства от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от Европейския съюз на българската държава, да издава удостоверения, разрешения или лицензи или да осъществява контрол по тези дейности в интерес на юридически лица с нестопанска цел, търговски дружества или кооперации, в които то или свързани с него лица са членове на орган на управление или контрол, управители, съдружници или притежават дялове или акции.</p> <p>Съгласно, чл.9, ал.2 от ЗПУКИ, лице, заемащо публична длъжност, няма право да извършва горепосочените дейности и в интерес на юридически лица с нестопанска цел, търговски дружества или кооперации, в които то е било член на орган на управление или контрол, управител, съдружник или е притежавало дялове или акции 12 месеца преди датата на избирането или назначаването му или докато заема длъжността.</p> <p>Съгласно чл. 46, ал.1, т. 1, 10 и 11 от ЗМСМА, кметът на кметство:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. изпълнява бюджета на общината в частта му за кметството; 2. представява кметството пред населението, пред обществени и политически организации и пред други райони или кметства; 3. организира изпълнението на актовете на общинския съвет и на кмета на общината, отнасящи се до територията и гражданите на кметството; <p>Същевременно, съгласно чл. 17, ал.2, н.1 и 2 от ЗНЧ председателят на читалището:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.организира дейността на читалището съобразно закона, устава и решенията на общото събрание; 2. представява читалището. <p>Като член на настоятелството, той подготвя и проекта за бюджет на читалището – чл.16, ал.2, т.3 от ЗНЧ.</p> <p>В тази връзка, е несъвместимо изпълнението на функциите на кмет и на председател на читалище, особено в частта за бюджета, т.е. не може едно и също лице, веднъж в качеството си на кмет да изпълнява бюджета на общината и същевременно да участва в подготвянето на проект на бюджета на читалището.</p> <p>В случай, че кметът на селото е кметски наместник по смисъла на чл. 46а от ЗМСМА, отново има условия от възникване на</p>

	<p>конфликт на интереси по смисъла на чл. 9 от ЗПУКИ. Още повече, че съгласно чл. 14, ал.1, т.1 от ЗПУКИ, лице, заемащо публична длъжност, подава декларация за частни интереси по чл. 12, т. 2 от ЗПУКИ в 30-дневен срок от избирането или назначаването му. В декларацията лицето посочва обстоятелствата, които биха довели до възникване на конфликт на интереси, като участие в търговски дружества, в органи на управление или контрол на юридически лица с нестопанска цел или на кооперации, както и извършване на дейност като едноличен търговец към датата на избирането или назначаването и 12 месеца преди датата на избирането или назначаването.</p> <p>Предвид горензложеното, съвместяването на длъжностите кмет и председател на народно читалище представлява конфликт на интереси по ЗПУКИ.</p> <p>Все пак, при съмнение за конфликт на интереси кметът като лице, заемащо публична длъжност, може чрез органа по избора или назначаването, или чрез съответната постоянна комисия от общински съветници към съответната община по чл. 25, ал. 2, т. 1 и 3 от ЗПУКИ да поиска от Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси да установи дали ли е конфликт на интереси в неговия конкретен случай.</p>
Въпрос	Отговор
Освободени ли са читалищата от такса „смет“?	<p>На първо място понятието такса „смет“ е неточно. Съгласно Закона за местните данъци и такси, чл.6, ал.1, т.а, общините събират такса за битови отпадъци.</p> <p>Съгласно Закона за местните данъци и такси се освобождават от данък:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. даренията, направени в полза на народните читалища – чл. 48, ал. 1, т.7 2. освобождават се читалищата от заплащане на данък върху недвижимите имоти – чл. 24, ал.1, т.4 3. имуществото, завещано на читалищата – чл. 38, ал.1, т.2а. <p>Това са данъчните облекчения, създадени в полза на народните читалища. Глава трета, раздел I от Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/ не предвижда освобождаване на читалищата от заплащане на такса за битови отпадъци. По силата на чл. 64, във вр. с чл. 11 от ЗМДТ, читалището заплаща таксата за битови отпадъци когато е:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Собственик. 2. Собственик на сграда, построена върху държавен или общински поземлен имот. 3. Ползвател - при учредено вещно право на ползване върху чужд имот. 4. Концесионер - при концесия. 5. Когато управлява имот - държавна или общинска собственост, когато имотът му е предоставен за управление. <p>Чл. 71 от ЗМДТ посочва случаите, в които не се събира такса за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. сметосъбиране и сметоизвозване, когато услугата не се предоставя от общината; 2. поддържане чистотата на териториите за обществено ползване - когато услугата не се предоставя от общината;

	<p>3. обезвреждане на битовите отпадъци и поддържане на депа за битови отпадъци и други съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци - когато няма такива.</p> <p>Следователно Народните читалища дължат такса за битови отпадъци, въпреки, че са освободени от заплащане на данък върху недвижимите имоти. Те дължат таксата за битови отпадъци не само когато са собственици, но и когато са ползватели, концесионери или когато управляват държавен или общински имот, както и когато са собственици на сграда, построена върху поземлен имот – държавна или общинска собственост. Не дължат единствено в случаите по чл. 71 от ЗМДТ.</p> <p>Единствената възможност читалищата да бъдат освободени от заплащането на таксата за битови отпадъци е предвидена в чл. 8, ал. 6 от ЗМДТ – съответният общински съвет може да освобождава отделни категории лица изцяло или частично от заплащане на отделни видове такси по ред, определен с наредбата по чл. 9 от същия закон. Това е наредбата, която всеки един общински съвет приема за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги – чл. 9, ал.1 от ЗМДТ.</p> <p>Всеки един общински съвет може да освободи изцяло или частично народното читалище, разположено на неговата територия, от заплащане на таксата върху битовите отпадъци, при условия и ред в наредбата, която приема на основание чл. 9, ал.1 от ЗМДТ.</p>
<p>Въпрос:</p>	<p>Отговор:</p>
<p>Читалищната сграда е общинска публична собственост, предоставена от общ. Русе за безвъзмездно ползване. Тъй като издръжката на читалището е на делегиран бюджет, в който няма предвидени средства за ремонти, може ли поддръжката на сградата и капиталовите ремонти да се поемат и да станат задължение на община Русе? Задавам този въпрос, защото през м. ноември 2010 год. кандидатствахме по проект към МК, за ремонт на лятна</p>	<p>Във постановления за разглеждане казус община Русе е изпълнила своето задължение, регламентирано в §4, ал.1 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗНЧ, като е предоставил в полза на читалището безвъзмездно право на ползване върху имот – публична общинска собственост. Съгласно чл. 17 от Закона за общинската собственост /ЗОС/ поддържането и текущите ремонти на имотите и вещите - общинска собственост, отдадени под наем или предоставени за ползване, се извършват от наемателите или ползвателите им в съответствие с разпоредбите на Закона за задълженията и договорите. С договор може да се уговори основните ремонти да се извършват за сметка на наемателите и ползвателите.</p> <p>ЗНЧ задължава общината да предостави общински имот за безвъзмездно ползване на народните читалища, но не регламентира задължение за нея да поддържа и да извършва ремонтни дейности по него. Още повече, че основен правен принцип е, че който ползва определен имот, следва да полага и грижи за него. В този смисъл е и цитираната разпоредба на чл. 17 от ЗОС. ЗНЧ единствено регламентира задължение за общината при недостиг на средства за ремонта и поддръжката на читалищна сграда, средствата да се осигуряват от общинския съвет – чл.23, ал.2 от ЗНЧ. С проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за народните читалища (№ 102-01-63 от 30.09.2011 г., 41-вото НС) се предвижда тези средства да се осигуряват от общинския бюджет по решение на общинския съвет, в случаите когато читалищната сграда е общинска</p>

<p>сцена към киносалона , която пропадаше от години, а когато валише дъжд, водата влизаше в основите на сградата и тя беше застрашена от срутване. Отпуснати ни бяха 2000,00 лв.,но след като се изкърти старата плоча на сцената се отвори един кратер с дълбочина 3-3.5м.,който фирмата изпълнител изпълни с камъни и изля нова плоча, но цялостния ремонт възлезе на 7.000 лв., а читалището не е в състояние да изплати разликата и до днес.</p>	<p>собственост.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Възможно ли е да се улесни регистрацията на читалищата?</p>	<p>В така зададения въпрос не се съдържа информация относно това в конкретно каква точно насока да се улесни регистрацията. Така предвиденият ред за регистрация на народните читалища възпроизвежда донякъде общия ред за регистрация на юридическите лица с нестопанска цел и е доста по-улеснен от него. Също така, редът за регистрация на читалищата е доста по-опростен от реда за регистрация на други юридически лица с нестопанска цел, уредени със специален закон – напр. политически партии и вероизповедания. В проекта на закон за изменение и допълнение на Закона за народните читалища (№ 102-01-63 от 30.09.2011 г., 41-вото НС) не се предвижда промяна на чл. 9 от ЗНЧ, който урежда съдебната регистрация на читалищата, а се предвижда детайлизиране на уредбата на вписване и заличаване в публичния регистър на народните читалища, който се води към министъра на културата чрез изменението на чл. 10, създаването на чл.10а и със създаването на законова делегация на Наредба по чл. 10, ар.1 от ЗНЧ.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Какви са необходимите документи за кандидатстване по проекти?</p>	<p>Въпросът, зададен по този начин е твърде общ. В зависимост от изискванията на всеки конкретен проект са и документите, които са необходими. При всички положения е необходимо удостоверение за актуално състояние на читалището и удостоверение, че съответното читалище е вписано в регистъра към министъра на културата по чл. 10 от ЗНЧ. Читалищата</p>

	<p>могат да кандидатстват за финансиране по всякакви програми и проекти – общински, национални, европейски и международни, стига да бъдат определени като бенефициенти от тях. В условията на всеки проект или програма са заложили и необходимите във всеки конкретен случай документи. Препоръчвам читалищата да следят не само сайта на Министерство на културата, но и сайтовете на други ведомства, които могат да имат проекти, които да подпомагат тяхната дейност, напр. Оперативни програми „Регионално развитие”, „Административен капацитет” програми за развитие на селските райони и т.н.</p>
Въпрос	Отговор
<p>Възможно ли е издателствата по места да даряват безплатни екземпляри на читалищата?</p>	<p>Издателствата са самостоятелни стопански и правни субекти. Не съществува законова възможност да бъдат задължени да извършват дарения на книги и издавани от тях продукти в полза на местните читалища. Стимулт за извършване на такива дарения следва да се търси по посока на данъчните облекчения, които издателствата като търговци и като лица извършващи стопанска дейност могат да получат. Тук е мястото да се отбележи, че читалищата следва да бъдат изрично посочени в чл. 31, ал.1 от Закона за корпоративното подоходно облагане /ЗКПО/ като лица, в чиято полза направените дарения се считат за счетоводен разход. В този смисъл е възможно да се направи препоръка за изменение на ЗКПО в тази посока, което ще насърчи издателите да правят дарения в полза на народните читалища.</p>
Въпрос	Отговор
<p>Възможно ли е изготвянето на специална бланка на програма на читалището, която да бъде представена на кмета на общината в срок до 10 ноември? Възможно ли е изготвяне на единен формуляр, чрез който да се представят предложения за дейност по чл.26а, т.1 от ЗНЧ?</p>	<p>Подобен образец /бланка, формуляр/ може да бъде утвърден с Наредба на министъра на културата. За тази цел следва да се създаде законова делегация в чл. 26а от ЗНЧ. С наредбата следва да бъдат посочени детайлно данните, които трябва да бъдат представени на кмета на общината.</p> <p>С предстоящото изменение и допълнение на ЗНЧ не се предвижда създаването на наредба по чл. 26а, но в чл. 9, ал.8 се предвижда изменение, съгласно което народните читалища кандидатстват за държавна и/или общинска субсидия, ако са изпълнили стандартите за дейност, определени с наредба на министъра на културата.</p>
Въпрос	Отговор
<p>Когато в читалището има 1 щатен служител и той е назначен на длъжност</p>	<p>Всъщност с така зададения въпрос се пита дали този единствен служител трябва да изпълнява длъжността „секретар на читалището” - Няма такова изискване. Секретарят се назначава от читалищното настоятелство на основание чл.16, ал.2, т. 5 от ЗНЧ, което утвърждава и неговата длъжностна характеристика. От тази разпоредба се извлича извода, че той е в трудово</p>

<p>„Библиотекар” трябва ли да изпълнява заложените ангажименти в чл. 17а от ЗНЧ?</p>	<p>правоотношение с читалището. Ако няма възможност да бъде назначено друго лице по трудово правоотношение, което да изпълнява длъжността секретар, библиотекарят като единственото лице на щат може да изпълнява тази длъжност, като за целта читалищното настоятелство следва да промени неговата длъжностна характеристика. Също така, следва да се спазва и ограничението, заложено в чл. 17а, ал.2 от ЗНЧ, съгласно което секретарят не може да е в роднински връзки с членовете на настоятелството и на проверителната комисия по права и по сребрена линия до четвърта степен, както и да бъде съпруг/съпруга на председателя на читалището.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Има ли механизъм за контрол на броя на действителните членове на читалищата при отчетно – изборно събрание, свързано със ЗНЧ?</p>	<p>Механизмът за контрол е протоколът, който се съставя по време на провеждането на всяко заседание на общото събрание. Той е необходим не само за доказване, че решенията са взети с необходимото мнозинство, съгласно 15, ал.4 от ЗНЧ, но и че общото събрание е проведено законно при необходимия кворум по чл. 15, ал.3 от ЗНЧ, както и че взетите решения не противоречат на закона и на устава на читалището. В съдебната практика по ЗНЧ протоколът от проведените заседания на общото събрание е основно доказателство за настъпилите обстоятелства.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Задължително ли е подаване на съответната документация /регистрацията/ на Народните читалища по закона за мерките срещу изпирането на пари. При условие, че това е така каква е съответната форма и какви са сроковете за подаване.</p>	<p>Този въпрос вече е уточнен на съвместни срещи между представители на ДАНС и СНЧ и има становище, което е дадено от страна на Съюза на народните читалища.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Как се решава въпроса с желаещите да станат членове на читалището в деня на изборно събрание, когато в устава изрично не е посочен срок за плащане на чл. внос? Обикновено когато има назрял конфликт част от жителите на селото се</p>	<p>Очевидно под „изборно събрание” имате в предвид предстоящо заседание на общото събрание, на което е предвидено да бъдат избрани нови и да бъдат освободени старите членове на настоятелството, проверителната комисия и председателя на читалището по реда на чл. 14, ал.1, т.2 от ЗНЧ. Нормално е новите членове на читалището първо да бъдат приети и тогава да заплатят членския си внос като вече действителни членове на читалището. Не съществува законова пречка да бъдат приети нови членове и едва след това да заплатят членски внос. В същност това е и логичният извод. Същевременно, в случая очевидно има основателно опасение, че новите членове могат да манипулират избора на ръководни органи по чл. 14, ал.1, т.2 от ЗНЧ. Практически, това може да бъде избягнато като в поканата за предстоящото общо събрание по чл. 15, ал.2 от ЗНЧ бъде записано, че в неговия дневен ред ще се провежда само избор на ново ръководство, но не и избор на нови членове. Също така, за да се избягнат подобни манипулации, е необходимо във връзка с чл. 8, ал.2, т. 6 от ЗНЧ, в устава на</p>

активират непосредствено преди изборното събрание.	читалището да се определи начина за приемане на членове и прекратяване на членството, както и реда за определяне на членския внос и времето за неговото заплащане.
Въпрос	Отговор
Новоприетите членове имат ли право да гласуват, след като не са участвали в дейността на читалището през предходната (отчетна) година.	Съгласно чл.11, ал.2, т.1 от ЗНЧ действителните членове са лица, навършили 18 години, които участват в дейността на читалището, редовно плащат членски внос и имат право да избират и да бъдат избирани. От тълкуването на тази разпоредба става ясно, че физическите лица, каквито са действителните членове, за да могат да гласуват е необходимо, да „участват в дейността на читалището, редовно да плащат членски внос“. Това предполага едно продължително членство и заплащането на поне две членски вноски, за да бъде изпълнено изискването за редовно плащане на членския внос. Следователно е необходимо да са участвали в дейността на читалището през предходната отчетна година. За уточняването на тези въпроси е необходимо те да бъдат подробно регламентирани в устава.
Въпрос	Отговор
Вписва ли се в трудовата книжка ежегодната промяна в класа на работещия?	Съгласно чл. 4 от Наредбата за трудовата книжка и трудовия стаж /НТКТС/, в трудовата книжка освен данните, посочени в чл. 349, ал. 1 от Кодекса на труда /КТ/, се вписват: шифровият номер на професията, квалификационното равнище и продължителността на работното време, когато е уговорено непълно работно време, или за надомна работа. Освен това, по силата на чл. 347 от КТ, трудовата книжка е официален удостоверятелен документ за вписаните в нея обстоятелства, свързани с трудовата дейност на работника или служителя. Предвид това, считам, че в нея следва да се вписва ежегодната промяна в класа на работещия, защото това е обстоятелство, свързано с неговата трудова дейност.
Въпрос	Отговор
Задължително ли е читалищата да имат касови апарати, ако приходите от стопанска дейност са в размер на 10 – 15 лева на месец? А когато приходите са по проект „Глобални библиотеки“? и Необходимо ли е на фактурата да има касов бон, при условие, че плащането се извършва по банков път?	Двата данъчни закона – ЗДАС и ЗКПО, които уреждат данъчното облагане на стопанската дейност на читалищата, предвиждат задължително използване на касови апарати с фискална памет. Всяко лице, което извършва продажби на стоки или услуги подлежи на задължителна данъчна регистрация, а извършваните от него продажби се регистрират чрез издаване на касова бележка от фискално устройство, освен ако плащането се извършва по банков път.

Въпрос	Отговор
Има ли правни възможности, с които областната администрация да влияе на финансирането на читалищата спрямо общината.	Не, няма разписани такива правомощия за областния управител. По силата на чл. 22, ал.1 от ЗНЧ областните управители само съгласуват предложенията за годишната субсидия за читалищата по общини, нормативите и механизмът за нейното разпределяне, разработени от Министерството на културата. На основание чл. 32, ал.2 от Закона за администрацията, областният управител може да оспорва незаконосъобразни актове на общинските съвети по реда на Закона за местното самоуправление и местната администрация. Той може да отменя незаконосъобразни актове на кметовете на общини в 14-дневен срок от получаването им или от сезирането му. Следователно, той има правомощия да оспорва актове на съответния общински съвет, които засягат финансирането на народните читалища.
Има ли задължение на държавата всяка година да отпуска средства за закупуване на книги и как може да се регламентира това?	Очевидно става дума за народните читалища. В ЗНЧ е разписано, че читалищата получават ежегодно държавна и общинска субсидия – чл.21, т.3. Субсидията от държавата е за подпомагане на дейността на читалищата за делегираните от държавата дейности и тя е за заплати, ремонт, поддръжка, компютърно оборудване и художественотворческа дейност. Законът не предвижда изрично разписано задължение за държавата да отпуска средства за закупуване на книги. Народните читалища са самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. Те могат да кандидатстват по реда на чл. 14 от Закона за закрила и развитие на културата /ЗЗРК/ при обявени сесии и след провеждане на конкурс. Също така, те имат възможност на основание чл. 31, ал.2, т. 14 от ЗЗРК да кандидатстват при обявени сесии за програми и проекти за подпомагане на читалищата пред Национален фонд „Култура”. Регионалните и общински библиотеки също могат да кандидатстват по реда на чл. 14 от ЗЗРК за обновяване на библиотечните си фондове, напр. съгласно ПРАВИЛА за реализиране на проекти за финансова подкрепа на библиотеките при обновяване на фондовете им с книги и други информационни източници по Програма "Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност" - 2011 г., приети със Заповед № РД09-0571 от 7.10.2011 г.
Как може да се осъществява контрол върху изпълнението на методическите препоръки от страна на РБ към читалищните библиотеки?	ЗОБ, ЗЗРК и Постановление № 153 на МС от 28.07.2000 г. за преобразуване на културни институти в регионални библиотеки и музеи не ползват понятието „методически препоръки”. Чл.27, ал.1, т.6 от ЗОБ регламентира, че те извършват координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от региона. По силата на чл. 43 от ЗОБ регионалните библиотеки, включени в националната мрежа на обществените библиотеки, са регионални центрове при изпълнение на функциите си по чл. 27, ал. 1, т. 2, 3, 5, 6, 8 и 10 и оказват съдействие на Министерството на културата за изпълнение на държавната политика в областта на библиотечно-информационното обслужване. Министърът на културата упражнява координация, контрол и методическо ръководство върху Националната мрежа на обществените библиотеки. Тук е мястото да се направи препоръка за разработване на по-детайлни разпоредби в ЗОБ относно контрола върху дейността не само на общинските, но и на всички видове обществени библиотеки и да се доразвие глава осма „Административно-

	наказателни разпоредби”.
Въпрос	Отговор
Читалищен секретар се пенсионира през ноември месец 2011 год. Възможно ли е ЧН да не назначава нов секретар няколко месеца, тъй като не е ясен размера на субсидията, а и освен това ще се направят икономии на средства. Председателят срещу хонорар ще движи текущата дейност на читалището. Библиотеката ще отваря в два дни от седмицата. Повече не е и необходимо. Нарушава ли се по този начин ЗНЧ или ЗОБ?	В настоящия въпрос не се констатира нарушение на ЗОБ. Но от анализа на разпоредбите на чл. 17 и 17а от ЗНЧ е видно, че длъжността на секретаря е несъвместима с тази на председателя. Особено силен аргумент е и разпоредбата на чл. 17а, ал.2 от ЗНЧ, съгласно която секретарят и председателят не могат да са в роднински връзки, което с още по-голяма степен изключва възможността двете длъжности да се изпълняват от едно и също лице. Още повече, че от тълкуването на чл. 16, ал.2, т.5 от ЗНЧ е ясно, че секретарят е лице, което е на трудово правоотношение с читалището и следователно не може да изпълнява длъжността си на хонорар, което е граждански договор. Също така, ЗНЧ регламентира, че народното читалище следва да има секретар. В този случай може до назначаването на нов секретар друг служител на трудов договор с читалището, който отговаря на изискванията по чл. 17а, ал.2 от ЗНЧ временно да изпълнява и длъжността на секретар, при спазване на разпоредбите на КТ.
Въпрос	Отговор
Извънредния труд зачитали се за трудов стаж и как се компенсира за една щатна бройка?	Не, извънредният труд не се зачита за трудов стаж, той се компенсира с трудово възнаграждение с увеличен размер, съгласно чл. 150 от КТ. Увеличеният размер е определен в чл. 262 от КТ.
Въпрос	Отговор
На каква база се определя трудовото възнаграждение на една щатна бройка и кой определя трудовото възнаграждение?	На народните читалища, като на традиционни самоуправяващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи от държавната субсидия се отпускат средства за делегираните от държавата дейности, в т.ч. за ремонт, компютърна техника и софтуер и художественотворческа дейност – чл. 72 от ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 334 на МС от 29.12.2010 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2011 г. Следователно, трудовите възнаграждения се определят въз основа на тази субсидия. Считаю, обаче че не съществува пречка за читалища, които имат средства, набрани от другите източници по чл. 21 от ЗНЧ да увеличат трудовите възнаграждения на

	своите служители.
Въпрос	Отговор
Могат ли членовете на читалищното настоятелство да имат не повече от два последователни мандата.	<p>Законът за народните читалища е дал свобода на народните читалища като самоуправяващи се сдружения да определя свободно своите ръководни и управителни органи. Затова, за да се избегне избирането на едни и същи лица в продължение на много години и така да се остави управлението на читалището в ръцете на едни и същи лица, следва общото събрание като върховен орган да избягва подобен избор.</p> <p>Законодателно решение свързано с мандатност е възприето в някои закони – например Закон за адвокатурата, относно органите на адвокатската колегия, Закона за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране – относно членовете на управителните съвети на двете камари, Закона за частните съдебни изпълнители и др. В тези случаи, обаче става дума за съсловни закони, които уреждат състава и структурата на органи, които имат права по отношение на определени групи професии – адвокати, архитекти, строителни инженери и частни съдебни изпълнители. Подобно решение обаче не е възприето в Закона за юридическите лица с нестопанска цел, както и в другите закони, уреждащи юридическите лица с нестопанска цел, които се уреждат със специален закон като вероизповедания и политически партии, например.</p> <p>С проекта на Закона за изменение и допълнение на ЗНЧ (№ 102-01-63 от 30.09.2011 г., 41-вото НС) е предвидено изменение на чл. 8, ал.2, т.5 като уставът ще урежда и мандата на управителните и контролни органи на читалището.</p>
Въпрос	Отговор
Може ли председател на Общински съвет да е член на читалищно настоятелство?	<p>Не, това представлява конфликт на интереси на основание чл. 9, ал.2 от Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси /ЗПРКИ/. Съгласно чл.3, т.9 от ЗПРКИ, общинският съветник е лице, заемащо публична длъжност и като такова няма право да се разпорежда с държавно или общинско имущество, да разходва бюджетни или извънбюджетни средства, включително средства от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от Европейския съюз на българската държава, да издава удостоверения, разрешения или лицензи или да осъществява контрол по тези дейности в интерес на юридически лица с нестопанска цел, търговски дружества или кооперации, в които то или свързани с него лица са членове на орган на управление или контрол, управители, съдружници или притежават дялове или акции – чл. 9, ал.2. Съгласно съдебната практика, обаче това се преценява за всеки конкретен случай – виж. Решение № 62 от 26.01.2010 г. на АдмС - София област по адм. д. № 1019/2009 г., 8-ми с-в и Решение № 6165 от 12.05.2010 г. на ВАС по адм. д. № 3439/2010 г., V о.</p>

Въпрос	Отговор
Може ли библиотекар да бъде член на настоятелство?	Чл. 16, ал.1 от ЗНЧ предвижда, че настоятелството се състои най-малко от трима членове, избрани за срок до 3 години. Те не трябва да са в роднински връзки по права и сребрена линия до четвърта степен, както помежду си, така и със секретаря на читалището на основание чл. 17а, ал.2 от ЗКН. Не съществува правна пречка библиотекар да бъде член на настоятелството. Доколкото обаче главният библиотекар в по-големите /с най-малко трима библиотекари/ читалищните библиотеки, се назначава от читалищното настоятелство, съгласно чл. 38, ал.3 от ЗОБ, считаме, че в този случай главния библиотекар не може да бъде член на читалищното настоятелство, тъй като не може да участва в собственото си назначаване.
Считате ли, че е необходимо въвеждането на конкурсното начало при назначаване на работа в читалище?	Съгласно чл. Чл. 89 от Кодекса на труда /КТ/, конкурс може да се провежда за заемане на всяка длъжност освен за длъжност, за която е предвидено да се заема въз основа на избор. А по силата на чл. 90, ал.1 от същия кодекс, длъжностите, които ще се заемат с конкурс, се определят в закон, в акт на Министерския съвет, на министър или ръководител на друго ведомство или от работодателя. Следователно, читалището като самостоятелно юридическо лице и като работодател може да определи длъжностите, които ще се заемат въз основа на конкурс.
Възможно ли е броят на лицата, работещи в библиотеката да се определя съгласно библиотечния фонд?	В Закона за обществените библиотеки няма законово изискване за броя на библиотекарите в зависимост от обема на библиотечния фонд. С оглед на нормалното библиотечно-информационно обслужване на гражданите следва да се спазва зависимост между броя библиотечните единици и броя на библиотекарите.
Защо няма промяна в броя на членовете на читалището?	ЗНЧ не предвижда определен брой членове на читалище. Очевидно става дума за разпоредбата на чл. 8, ал.1 от закона, който посочва колко на брой лица в селата и в градовете могат да учредят читалище. Законът вече е изменен в тази си разпоредба като е повишен броят на лицата, които могат да учредят читалище. В новия проектозакон не се предвижда поредно изменение на учредителите. Опасението от роене на читалища и безразборното им създаване се контролира вече от механизмите за субсидиране на читалищата, а не чрез поставяне на пречки за учредяването им.
Необходимо ли е при смяна на секретар да се прави пререгистрация?	Не, няма такова изискване в закона. Доколкото секретарят е лице, което заедно и поотделно с председателя представлява читалището – чл. 17а, ал.1, т. 4 от ЗНЧ, следва при нов секретар тази промяна следва да се впише в регистъра на съответния окръжен съд, където е регистрирано читалището – чл.9, ал.4, т.5, във вр. с т.4. Необходимо е в регистъра да се представи и молба, към която да се приложи нотариално заверен образец от подписа на секретаря, като лице, представляващо читалището – чл. 9, ал.3, т.3 от ЗНЧ.

Въпрос	Отговор
По какъв начин читалищата могат да кандидатстват по проекти, когато нямат документ за собственост на сградата?	Ако нямат собствена сграда, читалищата ползват очевидно имот – държавна или общинска собственост, който им е предоставен за безвъзмездно ползване по реда на § 4 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗНЧ. В тези случаи, читалищата следва да се обърнат с молба към съответния областен управител или към кмета на общината, които да съставят актове за ползвания държавен или общински имот, в които да се отбележи правото на ползване, учредено в полза на съответното читалище.
Въпрос	Отговор
Трябва ли читалищата да плащат данък сграда и такса смет ако нямат документ за собственост?	Съгласно Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/, чл. 24, ал.1, т. 1, 2 и 4 се освобождават от данък върху недвижимите имоти: 1. общините, за имотите - публична общинска собственост; 2. държавата, за имотите - публична държавна собственост, освен ако имотът е предоставен за ползване на друго лице и това лице не е освободено от данък; 4. читалищата. Следователно, читалищата са освободени от заплащане на данък върху недвижимите имоти, не само за своите собствените си сгради, но и върху ползваните от тях имоти - публична общинска собственост и публична държавна собственост. Относно заплащането на таксата за битови отпадъци, читалището на основание чл. 64, ал.1, във вр. с чл. 11 от ЗМДТ я дължи, независимо дали става дума за негов имот, или за имот, който ползва или управлява.
Въпрос	Отговор
Как се оформя държавният стандарт за финансиране като крайна сума, имат ли се предвид изискванията за минимален осигурителен праг според таблицата на НАП за длъжността „читалищен секретар“?	Това е по-скоро бюджетен и финансов въпрос. От правна гледна точка читалището като работодател следва да внася законово регламентирания процент от осигурителните вноски на читалищния секретар. Следователно, тази сума следва задължително да бъде заложена в бюджета на читалището, който се формира не само от държавната и общинската субсидия, но и от средствата от др. дейности по чл. 21 от ЗНЧ.
Въпрос	Отговор
Какъв е механизмът за разпределяне на държавната и общинската субсидии?	Предложенията за годишната субсидия за читалищата по общини, нормативите и механизмът за нейното разпределяне се разработват от Министерството на културата съгласувано с областните администрации и общините – чл. 22, ал.1 от ЗНЧ. Предвидените по държавния и общинския бюджет средства за читалищна дейност се разпределят между читалищата от комисия с участието на представител на съответната община, на всяко читалище от общината и се предоставят на читалищата за самостоятелно управление – чл. 23, ал.1. Общината действа при условията на оперативна самостоятелност. Наличието на представител на всяко читалище от общината е гаранция за обективното разпределение на субсидията.
Въпрос	Отговор
Как може да се извършва	ЗОб, ЗЗРК и Постановление № 153 на МС от 28.07.2000 г. за преобразуване на културни институти в регионални

методическата дейност на РБ, при липсата на адекватно финансиране за това?	библиотеки и музеи не ползват понятието „методически препоръки”. Чл.27, ал.1, т.6 от ЗОБ регламентира, че те извършват координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от региона. По силата на чл. 43 от ЗОБ регионалните библиотеки, включени в националната мрежа на обществените библиотеки, са регионални центрове при изпълнение на функциите си по чл. 27, ал. 1, т. 2, 3, 5, 6, 8 и 10 и оказват съдействие на Министерството на културата за изпълнение на държавната политика в областта на библиотечно-информационното обслужване. Чл. 60-62 от ЗОБ посочват начините за формиране и разходване на средствата по бюджетите на регионалните библиотеки. Следва да се има в предвид, че финансирането от общините и от държавата е само за основната и за някои други видове дейности, а чл. 61, т.3-9 посочван и други източници на приходи. Добре е регионалните библиотеки да потърсят финансиране по програми и проекти, напр. „Глобални библиотеки” или грантове от фондация „Америка за България” и др.
Въпрос Възможно ли е средствата за заплати да се превеждат директно в читалището, за да не се забавят от общината? Съществува ли механизъм, който да задължи общината да превежда навреме средствата на читалищата? Има ли санкции за неизпълнение?	Отговор Няма такива санкции за общината, не са регламентирани. Средствата за заплати са от общинската субсидия, следователно следва да се преведат от общината, чрез необходимите бюджетни и счетоводни механизми и не могат да се преведат директно в читалищата. Тук е добре да изрази мнение и финансист.
Въпрос Има ли задължение на държавата всяка година да отпуска средства за закупуване на книги и как може да се регламентира това?	Отговор От така зададения въпрос не става ясно по прилагането на кой закон – ЗНЧ /Закон за народните читалища/ или ЗОБ /Закон за обществените библиотеки/ е питането. Очевидно става дума за народните читалища. В ЗНЧ е разписано, че те получават ежегодно държавна и общинска субсидия – чл.21, т.3. Субсидията от държавата е за подпомагане на дейността на читалищата за делегираните от държавата дейности и тя е за заплати, ремонт, поддръжка, компютърно оборудване и художественотворческа дейност. Законът не предвижда изрично разписано задължение за държавата да отпуска средства за закупуване на книги. Народните читалища са самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. Те могат да кандидатстват по реда на чл. 14 от Закона за закрила и развитие на културата /ЗЗРК/ при обявени сесии и след провеждане на конкурс. Също така, те имат възможност на основание чл. 31, ал.2, т. 14 от ЗЗРК да кандидатстват при обявени сесии за програми и проекти за подпомагане на читалищата пред Национален фонд „Култура”. Регионалните и общински библиотеки също могат да кандидатстват по реда на чл. 14 от ЗЗРК за обновяване на библиотечните си фондове, напр. съгласно ПРАВИЛА за реализиране на проекти за финансова подкрепа на библиотеките при обновяване на фондовете им с книги и други информационни източници по Програма "Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност" - 2011 г., приети със Заповед № РД09-0571 от 7.10.2011 г. Следва да се потърсят и други възможности за финансиране, например по проект „Глобални библиотеки” или напр. да се

	кандидатства по грантове на фондация „Америка за България“.
Въпрос	Отговор
Възможно ли е общината да финансира курсове за повишаване на квалификацията на читалищните секретари.	По-удачно е да се потърси финансиране по програми и проекти. Разбира се, ако общината има средства, би могла да финансира такива курсове. По-разумно е обаче обучението на по-значителен брой читалищни секретари от всички общини, което предполага търсене на средства по проекти.
Въпрос	Отговор
Как може общината да осигури допълнителни средства за например носии, Интернет, абонамент, закупуване на книги, участия в различни форуми, за стимулиране на художествени ръководители и танцови състави?	Ако общината има средства, може да се приложи чл. 22, ал.2 от ЗНЧ - с решение на общинския съвет читалищата могат да се финансират допълнително над определената по чл.22, ал. 1 годишна субсидия със средства от собствените приходи на общината. По-удачно е обаче тези дейности да се финансират по спечелени проекти и програми или чрез спонсори.
Въпрос	Отговор
Допустимо ли е средства от субсидията за читалищата да се отклоняват за организирането на селищни празници или други културни прояви, организирани от общината?	Съгласно чл.22 от ЗНЧ, предложенията за годишната субсидия за читалищата по общини, нормативите и механизмът за нейното разпределяне се разработват от Министерството на културата съгласувано с областните администрации и общините. С решение на общинския съвет читалищата могат да се финансират допълнително над така определената субсидия със средства от собствените приходи на общината. Гласуваната от общинския съвет субсидия за народните читалища, определена на основата на нормативи, не може да се отклонява от общината за други цели. Следователно, не е допустимо средства от субсидията за читалищата да се отклоняват за организирането на други дейности на общината
Въпрос	Отговор
Какви са критериите за разпределяне на субсидиите от МК?	Предложенията за годишната субсидия за читалищата по общини, нормативите и механизмът за нейното разпределяне се разработват от Министерството на културата, съгласувано с областните администрации и общините. Съгласуването с областните управи и предполага отчитане на нуждите на читалищата в съответната област и община. Също така, министърът на културата се подпомага от Националния съвет по читалищно дело като експертно-консултативен орган за изпълнение на задачите си по чл. 4б и най-вече за анализиране състоянието и дейността им с помощта на областните и общинските администрации. Т.е. критериите следва да се търсят на плоскостта на анализа на дейността на читалищата, направен с участието на общините и областните администрации и на Националния съвет по читалищно дело.
Въпрос	Отговор
Има ли право Читалищният съвет към общината да	В сега действащата редакция на ЗНЧ не съществува такъв орган като читалищен съвет към отделна община.

<p>преразпределя субсидиите и при какви обстоятелства? (например поради нелегитимност във връзка с пререгистрацията на читалищата)</p>	<p>Очевидно става дума за комисиите по читалищно дело, които съгласно § 5 от Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за народните читалища (№ 102-01-63 от 30.09.2011 г., 41-вото НС) се създават като съвещателен орган към общината с участието на представител на общината и на всяко читалище на територията на съответната община. Съгласно ал. 5 те имат следните правомощия:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. разпределят субсидията за всяко читалище от съответната община; 2. правят предложения за изготвянето и изпълнението на годишната общинската програма за развитие на читалищното дело; 3. изготвят годишен доклад за дейността на читалищата на територията на общината." <p>Щом имат право да разпределят субсидията, би трябвало да могат и да я преразпределят.</p>
<p>Въпрос</p> <p>Има ли право общината да нарежда разпределението на държавната субсидия – 70% за заплати, 20% за културна дейност, 10% за ремонт, след като в закона се предвижда тази субсидия за самостоятелно управление от Читалищното настоятелство.</p>	<p>Отговор</p> <p>Държавната субсидия е целева, общините само съгласуват предложенията за годишната субсидия – чл. 22, ал.1 от ЗНЧ. Освен това читалищата са самоуправяващи се юридически лица и не би следвало общината да се намесва как да се харчи държавната субсидия, тя само може да дофинансира на основание решение на общинския съвет – чл.22, ал.2 от ЗНЧ</p>
<p>Въпрос</p> <p>Приходите от такси, наеми, културна дейност, дарения, помощи събирате с касов апарат. Членският внос събирате с квитанционна книга. Част от наемите минават по банков път. Правилно ли сме постъпили? Има ли право Читалищното настоятелство с решение да намали сумата, която се облага с корпоративен данък /примерно с 30%/ за поддръжка на сградата и културната дейност?</p>	<p>Отговор</p> <p>Да, необходимо е фискално устройство. Може наемите да се внасят по банков път</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>

<p>Ако бъде направен определен клуб, например Шах-клуб, след предаване на всички документи свързани с мероприятията за съответната година и има желание за организиране на турнир/и/ от къде законово може съответното читалище да намери пари за съответният турнир</p>	<p>или по проект, или чрез финансиране напр. от Министерството на физическото възпитание и спорта или от съответните общини. Друга възможност е да се събере такса за участие в турнира, с която да се покрийт разходите по провеждането и наградния фонд. Съгласно чл. 21, т.2 от ЗНЧ читалищата могат да набират средства от културно-просветна и информационна дейност, както и да развиват допълнителна стопанска дейност по чл.3, ал.3 от ЗНЧ. Трета възможност е читалището да сключи договор за спонсорство, като спонсорът ще предостави средства за провеждането на турнира и за осигуряване на наградния фонд, а читалището ще го рекламира – него и дейността му по време на провеждане на турнира по подходящ начин – плакати, дипломи, съобщаване името на спонсора и предмета на неговата дейност.</p>
<p>Въпрос Може ли да се промени чл.4 от ЗОБ - относно безплатното предоставяне на основните библиотечни услуги</p>	<p>Отговор Безплатното предоставяне на основните библиотечни услуги е свързано с основната дейност на библиотеките, регламентирано в чл. 2 от ЗОБ, а именно – да събират, обработват, организират, съхраняват и предоставят за обществено ползване печатни и други произведения и информация, включително за книжовното и литературното културно наследство. Съгласно чл. 3 от ЗОБ обществените библиотеки осигуряват правото на гражданите на равнопоставен и свободен достъп до библиотечно-информационното обслужване. Те съдействат за изграждането на гражданското и информационното общество. Видно от разпоредбата на чл. 51, ал.1 от ЗОБ, основните библиотечни услуги са: 1. ползването на библиотечните колекции в библиотеката и извън нея; 2. предоставянето на вербална библиографска и фактографска информация; 3. достъп до собствени традиционни и електронни бази данни и интернет достъп за образователни, социални и научни цели. Всички те осъществяват основната дейност на библиотеката и като такива не могат да се предоставят възмездно.</p>
<p>Въпрос До колко е възможно при проектобюджетите занапред парите отделяни за читалищата да бъдат на отделен ред?</p>	<p>Отговор Това е въпрос за законодателна инициатива в бюджетната сфера. Подобно предложение може да бъде направено от министъра на финансите и е въпрос на политическа воля, която да бъде нормативно решена.</p>
<p>Въпрос Моля, коментирайте несъответствието между държавната субсидия за щатна бройка и осигурителните прагове за читалищните професии -</p>	<p>Отговор Нормативно регламентира част от осигурителните вноски са задължение на работодателя, т.е. на читалището. То следва да набави средствата за тях в своя бюджет, източник за който са не само държавната и общинска субсидии, но и приходите от стопанска дейност по чл.3, ал.3 и приходите по чл.21 от ЗНЧ.</p>

секретар, организатор и т.н. Как и откъде да се покриват средствата за високите осигурителни прагове?	
Въпрос	Отговор
Освободени ли са читалищата от такса смет?	<p>На първо място понятието такса „смет” е неточно. Съгласно Закона за местните данъци и такси, чл.6, ал.1, т.а, общините събират такса за битови отпадъци.</p> <p>Съгласно Закона за местните данъци и такси се освобождават от данък: даренията, направени в полза на народните читалища – чл. 48, ал. 1, т.7 освобождават се читалищата от заплащане на данък върху недвижимите имоти – чл. 24, ал.1, т.4 имуществото, завещано на читалищата – чл. 38, ал.1, т.2а.</p> <p>Това са данъчните облекчения, създадени в полза на народните читалища. Глава трета, раздел I от Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/ не предвижда освобождаване на читалищата от заплащане на такса за битови отпадъци. По силата на чл. 64, във вр. с чл. 11 от ЗМДТ, читалището заплаща таксата за битови отпадъци когато е:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Собственик. 2. Собственик на сграда, построена върху държавен или общински поземлен имот. 3. Ползвател - при учредено вещно право на ползване върху чужд имот. 4. Концесионер - при концесия. 5. Когато управлява имот - държавна или общинска собственост, когато имотът му е предоставен за управление. <p>Чл. 71 от ЗМДТ посочва случаите, в които не се събира такса за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. сметосъбиране и сметонизвозване, когато услугата не се предоставя от общината; 2. поддържане чистотата на териториите за обществено ползване - когато услугата не се предоставя от общината; 3. обезвреждане на битовите отпадъци и поддържане на депа за битови отпадъци и други съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци - когато няма такива.

	<p>Следователно Народните читалища дължат такса за битови отпадъци, въпреки, че са освободени от заплащане на данък върху недвижимите имоти. Те дължат таксата за битови отпадъци не само когато са собственици, но и когато са ползватели, концесионери или когато управляват държавен или общински имот, както и когато са собственици на сграда, построена върху поземлен имот – държавна или общинска собственост. Не дължат единствено в случаите по чл. 71 от ЗМДТ.</p> <p>Единствената възможност читалищата да бъдат освободени от заплащането на таксата за битови отпадъци е предвидена в чл. 8, ал. 6 от ЗМДТ – съответният общински съвет може да освобождава отделни категории лица изцяло или частично от заплащане на отделни видове такси по ред, определен с наредбата по чл. 9 от същия закон. Това е наредбата, която всеки един общински съвет приема за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги – чл. 9, ал.1 от ЗМДТ.</p> <p>Следователно, всеки един общински съвет може да освободи изцяло или частично народното читалище, разположено на неговата територия, от заплащане на таксата върху битовите отпадъци, при условия и ред в наредбата, която приема на основание чл. 9, ал.1 от ЗМДТ.</p>
Въпрос	Отговор
<p>Кой има право да проверява финансовото състояние на читалището? Имат ли право одиторите на общината да извършват финансови ревизии? Кои институции са упълномощени да извършват такива ревизии? На практика, половината от читалищата в общината нямаме извършвани ревизии от 10 - 15 год.</p>	<p>Съгласно чл. 4, ал.1 от Закона за корпоративното подоходно облагане /ЗКПО/ юридическите лица, които не са търговци, включително бюджетните предприятия и организациите на вероизповеданията, се облагат за печалбата и доходите им, получени от сделки по <u>чл. 1 от Търговския закон /ТЗ/</u>, извършвани по занятие, включително от отдаване под наем на недвижимо и движимо имущество. Съгласно този текст, народните читалища подлежат на облагане с данък за приходите им върху дейности по чл. 1 от ТЗ и за приходите им от отдадено под наем имущество. Компетентен орган, който може да извърши контрол и проверка са органите по приходите при териториалните дирекции на Националната агенция за приходите.</p> <p>Също така, на основание чл. 4, ал. 7 от Закона за държавната финансова инспекция /ЗДФИ/, съгласно който получателите на държавни помощи, лицата, финансирани със средства от държавния или от общинските бюджети, извънбюджетни сметки или фондове, по международни договори или програми на Европейския съюз, подлежат на финансова инспекция по отношение разходването на тези средства. Дейността им подлежи на финансова инспекция само по отношение разходването на средствата, получени:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. от държавния бюджет; 2. от общинските бюджети; 3. от извънбюджетни сметки или фондове;

	<p>4. по международни договори;</p> <p>5. по програми и фондове на Европейския съюз.</p> <p>Съгласно чл. 5, ал.1, т.1 от ЗДФИ, финансови инспекции се извършват по постъпили молби, жалби и сигнали за нарушения на бюджетната, финансово-стопанската или отчетната дейност на читалището, подадени от държавни органи, физически и юридически лица.</p> <p>Финансовите инспекции се извършват от финансовите инспектори на Агенцията за държавната финансова инспекция, въз основа на заповед на директора на агенцията или упълномощени от него длъжностни лица. Заповедта не подлежи на обжалване - чл. 16 от ЗДФИ.</p> <p>Също така, съгласно глава шеста от ЗНЧ, контрол върху дейността на народните читалища упражняват министърът на културата и кмета на общината, като последните могат да им наложат административни наказания по ЗАНН.</p>
Въпрос	Отговор
<p>Как се процедира ако 75% от членовете на ЧН искат провеждане на заседание на настоятелството, а председателят отказва да се проведе такава?</p>	<p>Законът за народните читалища /ЗНЧ/ не регламентира ред за свикване на заседанията на настоятелството. Единствено в чл. 17, ал.2, т.3 от ЗНЧ е записано, че председателят свиква и ръководи заседанията на настоятелството. Предвид това и на основание разпоредбата на чл. 30, която препраща към Закона за юридическите лица с нестопанска цел /ЗЮЛНЦЦ/, следва да се приложи чл. 32, ал.1 от този закон. Доколкото управителният съвет е орган, аналогичен в значителна степен на читалищното настоятелство, може по аналогия да се реши така възникналия казус, съобразно гореспоменатия текст, който гласи, че заседанията на управителния съвет се свикват и ръководят от председателя, освен ако уставът не предвижда друго. Председателят е длъжен да свика заседание на управителния съвет при писмено искане на една трета от членовете му. Ако председателят не свика заседание на управителния съвет в седмичен срок, то може да се свика от всеки един от заинтересуваните членове на управителния съвет. При отсъствие на председателя заседанието се ръководи от определен от управителния съвет негов член.</p> <p>Следователно, всеки един заинтересован член на читалищното настоятелство може да свика негово заседание.</p> <p>В така зададения въпрос не се посочва, за изпълнението на кое от правомощията на читалищното настоятелство по чл. 16, ал.2 от ЗНЧ е необходимо неговото свикване.</p>
Въпрос	Отговор
<p>При невъзможност на председателя на читалището дълго време да изпълнява</p>	<p>В случай, че председателят е в трудовоправни отношения с читалището, следва да се приложи разпоредбата на чл. 325, т.9 от Кодекса на труда /КТ/. В тези случаи трудовият договор между читалището като работодател и председателя като служител се прекратява без нито една от двете страни да дължи предизвестие. Съгласно тази разпоредба невъзможността на служителя</p>

<p>задълженията и отговорностите си като такъв /например по здравословни причини/ как се процедира?</p>	<p>да изпълнява възложената му работа следва да е поради болест, довела до трайно намалена работоспособност, или по здравни противопоказания въз основа на заключение на трудово-експертната лекарска комисия. В този случай прекратяването не се допуска, ако при работодателя има друга работа, подходяща за здравното състояние на служителите и той е съгласен да я заеме. Т.е., ако читалището може да предложи на председателя друга длъжност, която той въпреки влошеното си здравословно състояние може да изпълнява – напр. библиотекар или домакин, трудовото правоотношение не се прекратява, ако той е съгласен да я заеме. Ако пък той не може да изпълнява възложената му работа поради заболяване и работодателят не му осигури друга подходяща работа съобразно предписанието на здравните органи, председателят може да прекрати трудовия си договор едностранно без предизвестие – чл. 327, ал.1, т.1 от КТ. Ако пък председателят откаже да заеме предложената му подходяща работа, на основание чл. 330, ал.2, т.5 от КТ, читалището може да прекрати трудовия договор без предизвестие.</p> <p>Ако председателят не е в трудовоправни отношения с читалището, следва да се приложи разпоредбата на чл.14, ал.1, т.2 – да освободи председателя и да назначи нов.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Как може да се осъществява контрол върху изпълнението на методическите препоръки от страна на РБ към читалищните библиотеки?</p>	<p>ЗОБ, ЗЗРК и Постановление № 153 на МС от 28.07.2000 г. за преобразуване на културни институти в регионални библиотеки и музеи не ползват понятието „методически препоръки”. Чл.27, ал.1, т.6 от ЗОБ регламентира, че те извършват координационна, експертно-консултантска и квалификационна дейност за библиотеките от региона. По силата на чл. 43 от ЗОБ регионалните библиотеки, включени в националната мрежа на обществените библиотеки, са регионални центрове при изпълнение на функциите си по чл. 27, ал. 1, т. 2, 3, 5, 6, 8 и <u>10</u> и оказват съдействие на Министерството на културата за изпълнение на държавната политика в областта на библиотечно-информационното обслужване. Министърът на културата упражнява координация, контрол и методическо ръководство върху Националната мрежа на обществените библиотеки. Тук е мястото да се направи препоръка за разработване на по-детайлни разпоредби в ЗОБ относно контрола върху дейността не само на общинските, но и на всички видове обществени библиотеки и да се доразвие глава осма „Административнотаказателни разпоредби”.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Има ли механизъм и задължено ли е Министерство на културата да осъществява контрол над общинските администрации за осигуряване на сгради или помещения за съхраняване и опазване на библиотечните фондове на Регионалните библиотеки и дали и как са</p>	<p>МК не може да разпорежда на общините да осигурят помещения за регионалните библиотеки, те са регионални културни институти по чл.9 от Закона за закрила и развитие на културата и като такива се финансират основно от общините, на чиято територия развиват дейност.</p> <p>Общинските комисии за развитие на библиотечно-информационното обслужване на гражданите са уредени в чл. 49 от ЗОБ. Те са създават към общинския съвет, на чиято територия функционират обществени библиотеки. Съставът им се определя с решение на общинския съвет. Тези комисии създават условия и осъществяват контрол за развитието на библиотечно-информационното обслужване на гражданите.</p>

създадени общински комисии за развитие на библиотечно - информационното обслужване на гражданите?	
Въпрос	Отговор
По чл. 23 (1) от ЗНЧ колко представители на общината трябва да присъстват в комисията за разпределение на държавната субсидия?	Настоящата редакция на чл. 23, ал.1 от ЗНЧ говори за „представител”. Следователно, достатъчно е да е един. Съгласно проекта на ЗИД на ЗНЧ, думите "комисия с участието на представител на съответната община" се заменят с "комисията по читалищно дело по чл. 6, ал. 5". Пак според проекта, чл.6, ал.4, т.4 комисията за читалищно дело се създава от кмета като съвещателен орган към общината с участието на представител на общината и на всяко читалище на територията на съответната община. Следователно, отново се предвижда представителят на общината да е само един, а мнозинството от членовете на комисията, която ще разпределя субсидията, да са представители на отделните читалища в общината.
Въпрос	Отговор
В малките общини, в които няма отдел "Култура", читалището в общинския център, може ли да се ползва със статут на общинско?	ЗНЧ, за разлика от други закони в областта на културата като Закона за закрила и развитие на културата /ЗЗРК/, Закона за културното наследство /ЗКН/, Закона за обществените библиотеки /ЗОБ/ не борава с понятия „общински”, „регионален” „държавен”, съответно „национален” и „частен”. Това е така, защото за разлика от музеите, библиотеките, културните организации и културните институти, които могат да са държавни, регионални, общински, частни или със смесено участие, тук водещи не са принципите форма на собственост или регионален принцип. Това се определя от същността на народните читалища, които съгласно чл. 2 от ЗНЧ са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание. Читалищата са юридически лица с нестопанска цел. Техните цели и дейности са определени в чл. 3, ал.1 и 2 от ЗНЧ. Читалищата са отделни правни субекти от структурата на общинската администрация, и не могат да изпълняват дейността на несъществуващ отдел „Култура”. Те нямат и не могат да реализират правомощия, които са предоставени на общинската администрация, съгласно Закона за местното самоуправление и местната администрация. Въпросите от местно значение в сферата на културата се решават от гражданите на общината и от избраните от тях органи /общински съвет и кмет/, съгласно предоставената им от закона компетентност – чл.17, ал.1, т.5 от ЗМСМА. Следователно, читалището в общинския център не може да изземва правомощия на кмета и общинския съвет в областта на културата.
Въпрос	Отговор
Може ли Председателя да съвместява длъжностите: Председател и Секретар?	Невъзможно е съвместяването на двете длъжности. Председателят на читалището е член на настоятелството – чл. 17 ал.1 от ЗНЧ, а настоятелството назначава секретаря – чл. 16, ал.2, т.5 от ЗНЧ. Т.е. не може едно и също лице да участва собствения си избор. Още повече, че съгласно чл. 17а, ал.2 от ЗНЧ, секретарят не може да е в роднински връзки с членовете на настоятелството по права и по сребрена линия до четвърта степен, както и да бъде съпруг/съпруга на председателя на читалището. По аргумент за по-силното основание, от този текст се налага отново изводът, че едно и също лице на може да съвместява двете дейности. Също така, чл. 17а, ал.1, т.4 регламентира, че секретарят представява читалището заедно и поотделно с председателя. Този законов механизъм е предвиден, в случай, че единият от двамата не може да изпълнява длъжността си /напр. болест или отсъствие/, читалището да бъде надлежно представявано. И на последно място –

	съгласно чл. 17а, ал.1, т.1 от ЗНЧ секретарят организира изпълнението на решенията на настоятелството, чийто член пък е председателят. Невъзможно е , едно и също лице да участва във взимането на решение, което после само да изпълнява.
Въпрос	Отговор
Как да постъпя с Библиотекаря, която е ползвала една година майчинство и две години неплатен отпуск / пожелание/ и е разрешен този отпуск без да бъде направена инвентаризация? След завръщането ѝ на 01.09.2011г. получи от Председателя заповед за извършване на инвентаризация, след получаването на заповедта ми представи болничен лист за два месеца и отказва да бъде извършена инвентаризация. Иска отново да ползва отпуска за отглеждане на дете /внук/ и желае да упълномощи друго лице, което да извърши инвентаризацията?	Работодателят няма право да откаже отпуска за отглеждане на дете /внук. Това обаче не пречи да се извърши инвентаризация по чл. 22 от Закона за счетоводството /ЗСч/. Трябва да бъде издаде заповед за това, да се назначи комисия, която да извърши инвентаризацията, да се посочат срокове и т.н. Инвентаризацията се извършва по ред и начин, определени от органите на управление на предприятието - чл.22, ал.1, изр. второ от ЗСч. При констатиране на нарушения, извършени от библиотекаря, тя не може да бъде освободена от отговорност, само защото е в отпуск и носи административно-наказателна отговорност.
Въпрос	Отговор
Има ли право Кметът на общината да оказва влияние при подбора и назначаването на служителите в читалището?	Не, подобна възможност в полза на кмета противоречи на чл. 2 от ЗНЧ, съгласно който народните читалища са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание. Читалищата са юридически лица с нестопанска цел – т.е. те представляват самостоятелни правни субекти.
Въпрос	Отговор
На основание чл.8,ал.3 от ЗНЧ читалищата могат да	Щом няма субсидирана бройка не следва да се открива клон при условие, че читалището, което иска откриване на клона няма средства, за да финансира бройката на зетото лице при клона, дейността и т.н. Не е възможно читалището да стане

<p>откриват клонове в рамките на населеното място или в съседни селища, в които няма други. Например преди години в съседното село е имало функциониращо читалище. Правоприемник на неговата собственост е общината. Читалището в града или съседното село решава да открие клон. По какъв начин става финансирането на дейността му при условие, че читалищата разполагат с определен брой субсидирани бройки, които вече са разпределени между тях? Защото един клон предполага освен заплата на заетото лице, а също и поддръжка на помещение, средства за дейност и т.н. При разкриване на клона следва ли читалището да стане правоприемник на собствеността на читалището, което по-рано е преустановило дейност?</p>	<p>правоприемник на закритото по-рано читалище в така описания случай щом е приключила ликвидацията.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Кога и къде трябва да публикуват читалищата своя годишен финансов отчет?</p>	<p>Съгласно чл. 26 от ЗНЧ, читалищното настоятелство изготвя годишния отчет за приходите и разходите, който се приема от общото събрание. Отчетът за изразходваните от бюджета средства се представя в общината, на чиято територия се намира читалището. Не се предвижда ред за публикуване на отчета, напр. в интернет страницата на читалището.</p> <p>Чл. 26а, ал.4 и 5 от ЗНЧ пък регламентират, че председателят на читалището представя ежегодно до 31 март пред кмета на общината и общинския съвет доклад за осъществените читалищни дейности в изпълнение на програмата за развитие на читалищната дейност в съответната община и за изразходваните от бюджета средства през предходната година. Докладите</p>

	<p>на читалищата на територията на една община се обсъждат от общинския съвет на първото открито заседание след 31 март с участието на представителите на народните читалища - вносители на докладите. Ако председателят не представи доклада, той носи административно-наказателна отговорност по реда на чл. 33 от ЗНЧ.</p> <p>ЗНЧ не предвижда, както други закони, задължение за публикуване на отчетите на читалищата на техните или на интернет страниците на съответните общини.</p>
Въпрос	Отговор
<p>Може ли читалищният секретар да е член на настоятелството? Членовете на настоятелството са избираеми, а секретаря е назначаем и е в трудово-правни отношения с тях. В чл.17а от Закона е посочено, че секретаря и председателя представляват заедно и поотделно читалището, но на много места това не се случва.</p>	<p>Секретарят не може да бъде член на читалищното настоятелство.</p> <p>Разпоредбата на чл. 17а, ал.1, т.4 означава, че само председателят, или само секретарят може да представлява читалището пред трети лица.</p>
Въпрос	Отговор
<p>Имат ли право общините, след избори и при идване на нов кмет да иска смяната на ръководството на читалището и работещите в него, при условие, че ръководството и работещите са избрани няколко месеца по-рано? Какво предвижда новия закон за защита на общините при тези прояви на общините?</p>	<p>Отговорът е подобен на този на въпрос 25. Не, новото общинско ръководство не може да иска смяна на читалищното ръководство и на работещите в читалището. ЗНЧ регламентира начина за избор на органите и ръководството на читалището, както и чл. 8, ал.2, т.5 от ЗНЧ предвижда, че в устава се уреждат органите на управление и контрол, техните правомощия, начина на избирането им, реда за свикването им и за вземане на решения. Така, че редът за избор и освобождаване на органите на едно читалище са определени в ЗНЧ и в устава. Също така, съгласно чл. 17, ал.2, т.6 от ЗНЧ, председателят е този, който сключва и прекратява трудовите договори със служителите съобразно бюджета на читалището и въз основа решение на настоятелството. Следователно, кметът и новият общински съвет не могат да искат прекратяване на трудовите правоотношения на работещите в читалището, чийто работодател е самото читалище, а не общината.</p> <p>Проектът на Закона за изменение и допълнение /ЗИД/ на ЗНЧ не предвижда „механизми” за защита от общината. Считам, че това не е необходимо, тъй като читалищата са „самоуправляващи се”. Разбира се, кметът и общинският съвет, както и предвижданата в проекта на закон комисия за читалищно дело към съответната община винаги могат да упражняват косвено контрол върху читалището чрез отпускане на субсидията.</p>
Въпрос	Отговор

<p>Съгласно Чл. 14 т. 5 от ЗНЧ „Общото събрание определя основните насоки за дейността на читалището”. Определя означава ли приема? Може ли на ОС да бъде взето решение насоките да се приемат на заседание на ЧН и необходимо ли е това да бъде записано в устава на читалището?</p>	<p>Не. Съгласно чл. 13 от ЗНЧ върховен орган на читалището е общото събрание. То се състои от всички членове на читалището, имащи право на глас. Затова законодателят е предвидил този особено важен въпрос за основните насоки на читалището да се взима от повече от половината от всички присъстващи членове на читалището – чл. 15, ал.4 от ЗНЧ.</p> <p>Подобни правомощия на общото събрание не могат да се възложат на читалищното настоятелство, което е изпълнителен орган на читалището – чл. 16, ал.1, изр. първо от ЗНЧ и съгласно ал.2, т.2 от същия член осигурява изпълнението на решенията на общото събрание. Дори и да се запише в устава, ще противоречи на закона. Ако на основание чл. 14, ал.1, т.1 от ЗНЧ общото събрание измени и допълни устава в този смисъл, това решение може да се атакува с иск пред съответния окръжен съд по седалището на читалището от две трети от членовете на общото събрание на основание чл. 15, ал.5 от ЗНЧ. Прокурорът може да иска отмяна на това решение на основание ал.7 от същия закон.</p>
<p>Въпрос</p> <p>При сключване на Договор за отстъпване право на строеж, върху терен, собственост на читалището :</p> <ul style="list-style-type: none"> • необходимо ли е решение на Общото събрание • легитимен ли е договорът, ако има само решение на настоятелството 	<p>Отговор</p> <p>ЗНЧ не урежда въпросите относно учредяване на вещно право на строеж върху терен, собственост на читалището. Считам, че въпросите с учредяване на вещни права върху недвижимите имущества на читалищата следва да бъдат изрично уредени в устава, в който на основание чл. 8, ал.2, т.5 следва да се определи в правомощията на кой орган е вземането на тези решения. Ако в устава на съответното читалище е записано, че общото събрание взима решения за учредяване на вещни права върху имоти, собственост на читалището, то тогава компетентният орган, който може да вземе такова решение е общото събрание.</p>
<p>Въпрос</p> <p>Има ли правни възможности, с които областната администрация да влияе на финансирането на читалищата спрямо общината.</p>	<p>Отговор</p> <p>Не, няма разписани такива правомощия за областния управител. По силата на чл. 22, ал.1 от ЗНЧ областните управители само съгласуват предложенията за годишната субсидия за читалищата по общини, нормативите и механизмът за нейното разпределяне, разработени от Министерството на културата.</p> <p>На основание чл. 32, ал.2 от Закона за администрацията, областният управител може да оспорва незаконосъобразни актове на общинските съвети по реда на <u>Закона за местното самоуправление и местната администрация</u>. Той може да отменя незаконосъобразни актове на кметовете на общини в 14-дневен срок от получаването им или от сезирането му. Следователно, той има правомощия да оспорва актове на съответния общински съвет, които засягат финансирането на народните читалища.</p>
<p>Въпрос</p> <p>Чл.8 от Закона за обществените библиотеки съвсем ясно дава</p>	<p>Отговор</p> <p>Читалищните библиотеки не са самостоятелни юридически лица. Юридическите лица са самите читалища. Не е възможно по- голямата библиотека, която също е читалищна да има клон, защото тя няма юридическа самостоятелност, а клоновете създават само юридическите лица. За да се реализира описаното от вас е необходимо самото читалище с библиотеката с</p>

<p>определение на значението на тази институция. Особено що се отнася до библиотечния фонд. В едно от читалищата в община Х да приемането на Закона работи читалищна библиотека, чийто фонд до този момент наброява 2250 тома. При липсата на средства читалището няма възможност да допълни броя томове. Какво е бъдещето на тази структура в читалището при дадената ситуация? Трябва ли да се прехвърли собствеността и към по-голяма библиотека и да работи като неин клон? Ако това стане, кой ще е работодател на лицето, което е назначено като библиотекар в това читалище? Съответно, следва ли субсидията на това читалище да се намали за сметка на това читалище, за което селската библиотека става клон- за трудово възнаграждение и за погъване на библиотечния фонд?</p>	<p>2250 тома да стане клон на по-голямото читалище с по-голямата библиотека, ако е налице условието на чл. 8, ал.3 от ЗНЧ. Много по-разумно и лесно е обаче, читалищната библиотека да погълни фонда си до 3000 тома, каквото е изискването на ЗОБ, чрез кандидатстване по проекти пред МК за библиотечен фонд или да потърси варианти по програма „Глобални библиотеки”.</p>
<p>Въпрос</p>	<p>Отговор</p>
<p>Съгласно чл. 36 от Закона за общественото здраве, народните читалища подлежат на регистрация в</p>	<p>Съгласно чл. 36, ал.1 от Закона за здравето /ЗЗ/ всеки, който открие обект с обществено предназначение, е длъжен да уведоми за това съответната регионална здравна инспекция по местонахождението на обекта не по-късно от деня на започване на дейността, като посочва адреса на обекта, видовете дейности, които се извършват в него, както и името и постоянния адрес на лицето, което упражнява дейността.</p>

<p>областните структури на РИОКОЗ.</p> <p>В края на 2010 год. община Разград изпрати до РЕКИЦ копие на писмо на РИОКОЗ, като възложи на експертите ангажимент да информират читалищата и да окажат съдействие за тази регистрация. Тъй като процедурата беше обвързана с глоби в големи размери, 95 % от читалищата не само в община Разград, но и в областта се вписаха в този регистър. За целта читалищата от област Разград подадоха през в РИОКОЗ Разград уведомление за откриване на обект с обществено предназначение с цел вписване в Регистър на обектите с обществено предназначение съгласно Наредба №9 за условията и реда за създаване и поддържане на публичен регистър на обектите с обществено предназначение. От няколко месеца инспектори на РЦЗ правят проверки по читалищата и изготвят предписание с цел привеждане на сградите и съоръженията в тях в</p>	<p>В срок до един месец от уведомяването териториалните органи на държавния здравен контрол извършват проверка за спазване на здравните изисквания в обекта – чл.36, ал.2 от ЗЗ. Регионалните здравни инспекции създават и поддържат публичен регистър на обектите с обществено предназначение при условия и по ред, определени с наредба на министъра на здравеопазването – чл.36, ал.3 от ЗЗ.</p> <p>От цитираните разпоредби е видно, че уведомяването е задължително, както и че обектите с обществено предназначение подлежат на регистрация от съответната Регионална здравна инспекция /РЗИ/. По силата на §1, т.9, буква „д” от ЗЗ читалищата са обекти с обществено предназначение и за тях е задължителна регистрацията и инспекцията от страна на РЗИ, чинто предписания са задължителни за изпълнение.</p> <p>В правомощията на РЗИ е да прецени и да разпорежи, съгласно ЗЗ и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, затваряне на читалището или други по-леки мерки. Тези мерки подлежат на обжалване пред съответния административен съд по реда на Административния процесуален кодекс /АПК/.</p> <p>Съветвам читалището да потърси средства за ремонта чрез кандидатстване по проекти. За целта трябва да потърси съответна оперативна програма. Трябва да прегледа страниците на Министерство на регионалното развитие и благоустройството и на Министерство на земеделието и храните. Възможни са и други международни, национални или общински програми, въз основа на които да се намерят средства за ремонта на сградата.</p>
---	---

<p>безопасно за здравето на хората състояние. Ако не бъдат изпълнени предписанията, се пристъпва към затваряне на сградите. Ръководствата на читалищата не разполагат със средства за такива ремонти. В последните години се извършват единствено козметични, частични ремонти със средства от допълваща субсидия, отпускана по проект на МК. Трябва да се има предвид, че това са сгради, строени преди повече от 50 години. Съгласно Чл. 14 ал. 7 на Наредба 2 на община Разград за придобиване, управление и разпореждане с имоти и вещи – общинска собственост „Поддръжката и ремонтите на имотите и вещите публична общинска собственост се извършва от лицата, на които са предоставени за управление”. Читалищата, които нямат възможност да ремонтират сградите, ще бъдат затворени. Общината нехае – това не е най – голямата и грижа. Парадокс – като хора, загрижени за бъдещето на читалищата, проведохме разговор с Главния секретар</p>	
---	--

<p>на РЗИ Разград – оказа се, че неспазилите срока за регистрация печелят – от 2011 год. вписването в този регистър не е задължително!!!</p>	
<p>Въпрос</p> <p>Съгласно ЗНЧ до 9 юни 2011 год. читалищата трябваше да приведат уставите си в съответствие със закона. На практика няколко читалища от Разградска област не направиха това. Какво се случва с тях оттук нататък? Кой може да прекрати дейността им? Конкретен случай – НЧ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Савин. Водени са разговори с общинска администрация Кубрат за възможностите да се проведе събрание и да се приемат промени в устава. За да не загубят щатна бройка, община кубрат години на ред водят там назначен на щат служител – чистачка. Няма секретар, няма дейност, няма възможности за събрание. Преди седмица читалището в Кубрат взема решение на Общо събрание за разкриване на клон в село Савин, по – точно за преобразуването на съществуващото читалище в</p>	<p>Отговор</p> <p>Съгласно чл. 27 от ЗНЧ, читалището може да бъде прекратено по решение на общото събрание, вписано в регистъра на окръжния съд. То може да бъде прекратено с ликвидация или по решение на окръжния съд, ако е налице трайна невъзможност читалището да действа или не развива дейност за период две години. В тези случаи министърът на културата изпраща сигнал до прокурора за констатирана липса на дейност на читалище. Прекратяването на читалището по решение на окръжния съд може да бъде постановено по искане на прокурора, направено самостоятелно или след подаден сигнал от министъра на културата. Прекратяването на читалището по искане на прокурора се вписва служебно.</p> <p>Заличаването на конкретното читалище и разкриването на клон са две отделни процедури. За да се разкрие клон, трябва да се спази чл.8, ал.3 от ЗНЧ. Т.е. трябва действащо читалище да разкрие клон в близко село, в което няма други читалища. Решението за откриване на клон се взема от общото събрание, след съгласуване с общината – чл.14, ал.1, т.11 от ЗНЧ.</p> <p>След като читалището не развива дейност, то следва да бъде прекратено чрез сигнал от министъра на културата до съответния окръжен прокурор.</p> <p>Клон се открива по решение на общото събрание на действащо читалище, след като се съгласува с общината.</p> <p>- Заличаването на това читалище означава ли, че щатните бройки в община Кубрат ще бъдат намалени?</p> <p>Очевидно читалището в селото е било част от щата на общината, а не самостоятелно юридическо лице по чл.2, ал.2 от ЗНЧ. Ако е самостоятелно юридическо лице, закриването му не следва да влияе на щата на общината, ако е част от нейния щат, то тогава в правомощията на съответната община е да реши какво да прави със съответните щатни бройки.</p>

<p>клон. Възникват следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - След като не се е регистрирало по новия закон, читалището в Савин, което е със затихващи функции съществува ли като юридическо лице? - Кой може да го заличи от регистъра на МК и каква е процедурата за това да се стратира процедура по прекратяване? - Заличаването на това читалище означава ли, че щатните бройки в община Кубрат ще бъдат намалени? - нужно ли е заличаването на това читалище и разкриването на клон да бъдат отделни процедури? <p>Как е най – удачно да се постъпи, за да не остава населеното място без читалище и от друга страна нещата да са законови?</p>	
---	--

